

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

OCAK 2025

UYGURLARIN ÇİN'E İADESİNİ TÜRKİYE DURDURDU

UYGUR KOMUTAN,
TÜMEN GENERALİNE
ATANDI

SAYFA 1

ÇİN: 2025'TE
SOYKIRIM DEVAM
EDECEK!

SAYFA 17

48 UYGUR'UN ÇİN'E
İADESİNİ TÜRKİYE
DURDURDU!

SAYFA 25

Genel Yayın Yönetmeni

Abdulvaris Abdulhalik

Grafik Tasarım

S.Tarım

Editör

Muhammed Ali Atayurt
Abdulvaris Abdulhalik

Yayın Kurulu

Doğu Türkistan Basın ve
Medya Derneği

Yayın Türü

Aylık Yayın

Adres

Kartaltepe Mah. Geçit Sok.
No: 6 Dükkan 2 Sefaköy
Küçükçekmece İSTANBUL

Editör

**Abdulvaris
ABDULHALİK**

Doğu Türkistan 1,824,418 kilometrekare toprak büyüklüğü ve 35 milyonu aşkın Türk nüfusuyla önemli bir Türk İslam yurdudur. Buna ek olarak, sayıları 4 milyonu bulan Uygur diasporası Türkiye cumhuriyetler başta olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşamaktadır. Çin işgaliyle 75 yıldır çeşitli katliam, soykırım, asimilasyon ve baskıcı politikalarla maruz kalan bu bahtsız halk, günümüzde dünyadan tamamen tecrit edilmiş, kapalı kutu içerisinde tarihten silinme tehdidiyle karşı karşıya.

Doğu Türkistan'da beka mücadelesi veren Müslüman Türk halkının din özgürlüğü başta olmak üzere düşünce ve ifade özgürlüğü, basın ve yayın özgürlüğü yoktur; şu ana kadar da hiç olmamıştır. Bütün medya, yayın ve iletişim araçları Çin komünist rejiminin elinde olup sadece Çin Komünist Partisi ve devlet propagandası için kullanılmaktadır. Biz Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği (İstiqlal Media Grubu) olarak Doğu Türkistan'da yaşanan gelişmeleri an be an takip ederek, bölgeyle ilgili haberler akışını sağlamaya çalışıyor. nitekim Çin'in bilgi ablukasına karşı titizlikle çalışarak hangisi doğru, hangisi yanlış? Gazetecilik ilkelerine uygun şekilde haber yapmaya gayret gösteriyor, bu doğrultuda Doğu Türkistanla ilgili kaynak vasfı taşıyan kurum olma yolunda ilerliyoruz.

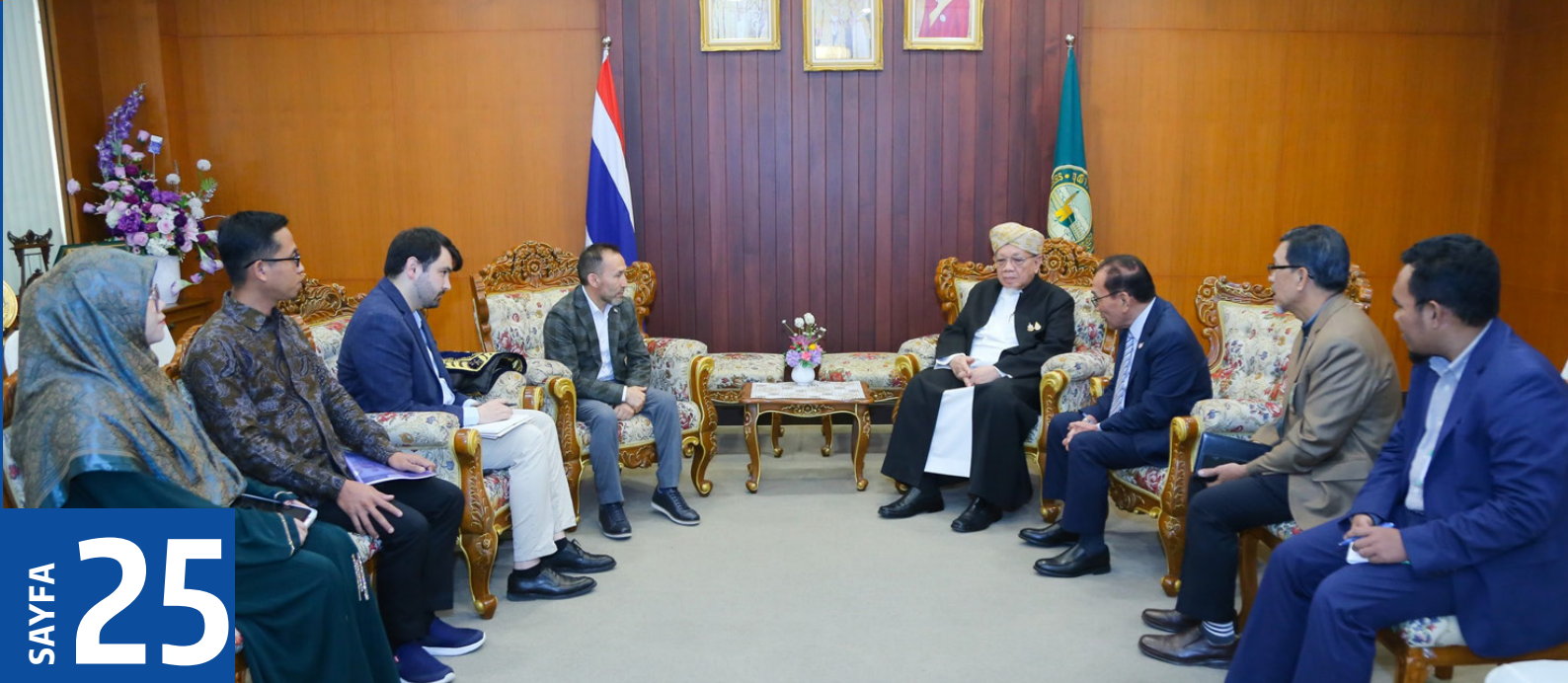
Güvenilir haber kaynakları, Analiz Programları ve Aylık Dergilerimizle, işgalci Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu cinayeti örtbas etmek için servis ettiği gerçek dışı haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı soykırımı dünya kamuoyuna aktarmayı hedefliyoruz.

UYGUR KOMUTAN, TÜMEN GENERALİNE ATANDI	1
UNESCO, "DİVANÜ LUGAT'İT-TÜRK" ESERİNİ ANMAGÜNÜ İLAN ETTİ	3
SOYKIRIMA KARIŞAN ŞİRKETLER, DOĞU TÜRKİSTAN'DAN ÇEKİLİYOR	5
ARTAN ÇİN İSTİLASI DURDURULAMIYOR!	9
YARKENT'TE 6 ÇOCUK KAMPI TESPİT EDİLDİ	11
ÇİN 2027 YILINI İŞARET ETTİ!	13
90 MİLYON TON KÖMÜR KAYNAĞI YAĞMALANDI	15
ÇİN: 2025'TE SOYKIRIM DEVAM EDECEK!	17
ÇİN KONTROLÜNDEKİ 47 MADEN DAHA AÇILDI	19
ÇİN, YABANCI ÖĞRENCİLERİ KULLANACAK!	21
ÇİN, UYGURLARI SİSTEMATİK TUTUKLUYOR	23
48 UYGUR'UN ÇİN'E İADESİNİ TÜRKİYE DURDURDU!	25
AVRUPA'DAN ÇİN'E DAVA YAĞMUR!	33

SAYFA 11

SAYFA 17

SAYFA 25

Uygur Komutan, Tümen Generaline Atandı

Uygur Komutan, Türkistan İslam Partisi'nin (TİP) Suriye kolunda tümen generalliğine atandı. Çin'e karşı mücadele geçmişi ve Suriye'deki çatışmalardaki liderliği, uluslararası medyada dikkat çekti.

Suriye'de faaliyet gösteren Türkistan İslam Partisi'nin (Şam Şubesi) askeri komutanı Abdulaziz Davut (Zahid), Suriye Savunma Bakanlığı tarafından 133. Tümen Generalliğine atandı. General Zahid, 7 Mart 1977'de Doğu Türkistan'ın Aksu şehrinde dindar bir ailede doğmuş, 1996 yılında Kur'an-ı Kerim'i ezberleyerek hafız olduğu biliniyor. 2021 yılında Suriye'de askeri fakülteyi tamamlayan General Zahid, 2011'den itibaren çeşitli askeri görevler ve komutanlıklar üstlenmiştir.

Edinilen bilgilere göre, General Zahid 1996'dan bu yana Çin'e karşı faaliyetlerde bulunmuş ve 2011'den itibaren Türkistan İslam Partisi'nin ön saflarında yer almaya başlıyor. Suriye'de ise Uygur mücahitlere komutanlık ederken, Halep kuşatması ve İdlib'in stratejik bölgelerindeki ça-

tışmalarda Türkistan İslam Partisi mensubu Uygur Mücahitlerin önemli başarılar elde etmesine liderlik etmiştir. Kasım 2024'te başlayan "İşgalcileri Geri Çekme Operasyonu"nda İdlib cephesinin başkomutanı olarak görev almış ve başkent Şam'a yönelik stratejik operasyonlara liderlik etmiştir.

10 YILDIR SÜRIYE'DE

Bilindiği üzere Türkistan İslam Partisi, 10 yılı aşkın süredir Suriye'de aktif faaliyetler yürütüyor. Çin'in Uygurlara yönelik baskı, soykırım ve terör politikaları nedeniyle hicret eden Uygurlar tarafından kurulmuştur. Uygur Mücahitler Çin'e karşı pratik savaş becerilerini geliştirmek amacıyla Beşşar Esad rejimine karşı savaşıyan gruplar arasında yer aldığını savunuyor.

Son günlerde Suriye'deki muhaliflerin harekâtları sırasında, Türkistan İslam Partisi'nin cephelerdeki aktif rolünü gösteren videolar uluslararası medyada geniş yankı bulurken, TİP mensuplarının Çin karşıtı açıklamaları özellikle diasporadaki Uygurlar tarafından gurur ve sevinçle karşılanıyor.

NE OLMUŞTU?

Suriye'de Esed rejiminin devrilmesinde önemli rolü olan Türkistan İslam Partisi (TİP) ve Uygur mücahidler Esed'in devrildiği gibi Doğu Türkistan'ı da özgürleştireceklerini söylediler. Ayrıca TİP'in yakın zamanda yayımladığı Propaganda videosunda da TİP'li Uygur mücahidler, "Şimdi burada Suriye'de, buradaki tüm şehirlerde Allah için savaşıyoruz ve bunu gelecekte Urumçi, Aksu ve Kaşgar'da yapmaya devam edeceğiz. Çinli ka-

firleri kovalayacağız." Açıklamasında bulunmuştu.

ÇİN'DEN SURIYE'NİN YENİ YÖNETİMİNE UYGUR KÜSTAHLIĞI South China Morning Post'un haberine göre, Geng Shuang adlı üst düzey bir Çin elçisi, Türkistan İslam Partisi'nin (TİP) propaganda videosunun ardından Şam'da yeni kurulan hükümeti terörizmi desteklememesi konusunda uyarı yapmıştı. Çinli elçi, BM'de devam eden bir brifing sırasında Suriye topraklarının diğer ülkelerin güvenliğini tehdit etmek için kullanılmaması gerektiğine vurgu yapmıştı.

Çin son zamanlarda özellikle Çin'e karşı cihat çağrılarıyla ilişkilendirilen TİP'in faaliyetlerine yönelik ciddi endişelerini her fırsatta ifade etmeye çalışıyor.

UNESCO, "Divanü Lugat'it-Türk" Eserini Anma Günü İlan Etti

'Divanü Lugat'it-Türk'ün yazılmasının 950. yılı, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) 2024-2025 Anma Günleri Listesi'ne dahil edildi.

Ünlü Uygur dilbilimci Mahmud Kaşgari'nin, Türk dili ve milletler üzerine ilk kapsamlı araştırmayı başlatan eseri 'Divanü Lugat'it-Türk'ün yazılmasının 950. yılı, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) 2024-2025 Anma Günleri Listesi'ne dahil edildi.

Bugün Yeni Şafak'ta yer alan habere göre, Türk Kültür ve Miras Vakfı bu konuda bir açıklama yaptı. Açıklamada, Mahmud Kaşgari tarafından 11. yüzyılın ikinci yarısında Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan ansiklopedik eser 'Divanü Lugat'it-Türk'ün 950. yıl dönümünün

UNESCO'nun 2024-2025 Anma Günleri Listesi'ne dahil edildiği belirtildi.

TÜRK DEVLETLERİNİN TEKLİFİYLE ALINDI

Ayrıca kararın, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın ortak teklifi ile, Macaristan, Moritanya, Fas, Katar ve Tacikistan'ın desteğiyle alındığı bildirildi.

Açıklamada, 'Divanü Lugat'it-Türk yalnızca bir sözlük değil, Türk dillerinin zenginliği, Türk geleneklerindeki bilgelik ve Türk kültürünün canlı bir

özetidir. Divanü Lugat'it-Türk'ün 950. yıl dönümünü kutlamak sadece bir anma etkinliği değil, aynı zamanda eşsiz Türk miraslarını koruma çabalarını artırma çağrısıdır.'

Türk Kültür ve Miras Vakfı, geçtiğimiz ay Kırgızistan'daki Kırgızistan Devlet Tarih Müzesi'nde Türk Devletleri Teşkilatı tarafından düzenlenen 11. Devlet ve Hükûmet Başkanları Toplantısı kapsamında 'Devlet Güneşi Türk Mucize İşaretiyle Doğmuştur' isimli bir sergi gerçekleştirdi. Sergi, 2025 yılı sonuna kadar Türk devletleri ve dünyanın farklı bölgelerinde düzenlenmeye devam edecek." İfadeleri de yer aldı.

ÇİN REJİMİ, KAŞGARLI'NIN İZLERİNİ SİLİYOR

2019 yılında Kaşgar'ın Opal kentinde bulunan Türbesi önüne dikilen Kaşgarlı Mahmud heykelini de yıkan Çin rejimi, Türbesi'nin adını da "Opal köy Bahçesi" olarak değiştirdi.

Çin'in yapmak istediği aslında Uygur milletinin tarihini yok etmek, Türk ve İslami bağlarını koparmak ve Uygurların ezelden beri Çin'in bir parçası olduğu yönündeki çarpıtılmış algıyı güçlendirmektir.

Ancak UNESCO'nun Kaşgarlı Mahmud'un şah eseri Divanü Lugat'it-Türk'ü 2024-2025 Anma Günleri Listesi'ne dahil etmesi, Çin'in Uygur medeniyetini yok etmeye yönelik bütün çabalarına karşı büyük öneme sahiptir.

UNESCO, ANMA GÜNÜ İLAN ETTİ

Soykırımı Karışan Şirketler, Doğu Türkistan'dan Çekiliyor

Çinli Dahua Technology ve Hikvision Doğu Türkistan'daki beş hükümet projesinden **çıkma kararı aldığını açıkladı.**

Çin'in Önde gelen bir video gözetim ekipmanı üreticisi olan Çinli Zhejiang Dahua Technology, Doğu Türkistan'daki beş hükümet projesinden çıkma kararı aldığını açıkladı. Pazartesi günü Shenzhen borsasına yapılan başvuruya göre, şirket ve iştirakleri bu projeleri sonlandıracak ve ilgili varlık elden çıkarma ve borç çözümü süreçlerini yönetecek. 2016-2017 yılları arasında ihale edilen projelerden bazıları zamanından önce feshedilmiş, bazıları ise halen faaliyettedir. Dahua çekilme nedenlerini belirtmedi. Bu gelişme, bu ayın başlarında Doğu Türkistan'daki beş yerel yönetimle yaptığı sözleşmelerden herhangi bir açıklama yapmadan ayrıldığını açıklayan bir diğer büyük Çinli gözetim şirketi Hikvision'un benzer bir hamlesini izliyor. Dahua'nın kararı, uluslararası incelemelerin yapıldığı bir ortamda geldi. Amerika

Birleşik Devletleri 2019 yılında Dahua ve diğer yedi teknoloji firmasını, Doğu Türkistan'daki Uygurları ve diğer Müslüman Türk halklarını hedef alan gözetim ve baskılara karıştıkları iddiasıyla ticari kara listeye almıştı. Dahua, ABD'nin eylemini temelsiz olarak nitelendirerek iddiaları reddetmiş, Çin ise bölgedeki insan hakları ihlalleri suçlamalarını sürekli olarak reddetmişti. Çin hükümeti ayrıca Doğu Türkistan ile ilgili firmaları tedarik zincirlerinden çıkardıkları için şirketleri eleştirdi. Dahua ve Hikvision'un çıkışları, süregelen jeopolitik gerginliklerin ortasında bölgede faaliyet gösteren işletmeler için daha geniş kapsamlı sonuçlar hakkında soru işaretleri oluşturuyor.

HİKVISION DOĞU TÜRKİSTAN'DAN ÇEKİLDİ

Çin'in önde gelen biyometrik gözetleme teknolojisi grubu Hikvision'ın Doğu Türkistan'da yerel yönetimlerle yaptığı beş sözleşmeyi iptal ettiği bildiriliyor. Financial Times, yerel yönetimlerle yapılan benzer anlaşmalara dayanarak, 2017 yılında imzalanan ve uzun vadeli bir "bakım aşamasına" giren beş Doğu Türkistan sözleşmesinin toplam değerinin "muhtemelen düşük yüz milyonlarca dolar" olduğunu tahmin ediyor. Çin'in işgali altındaki Doğu Türkistan, Pekin'deki Komünist rejimin yerinden etmek, azaltmak ve yerine ideolojik

olarak daha uyumlu bir nüfus yerleştirmek için uzun süredir sessiz bir kampanya yürüttüğü Müslüman Uygur halkına ev sahipliği yapıyor. Çin hükümeti, yeniden eğitim kampları, zorla çalıştırma ve endokrinasyon ile dünyanın en eski yerleşim yerlerinden birinin buldozerlerle yıkılmasını da içeren bu çabalarının şiddet yanlısı aşırıcılığa karşı bir cevap olduğunu söylüyor. Ancak Trump bile bu savunmayı reddetti. Trump ilk döneminde, 2019 yılında Hikvision ve diğer Çinli şirketleri, Uygurlara yönelik insan hakları

ihlallerini kolaylaştırmada oynadıkları iddia edilen rolleri nedeniyle kara listeye almış ve böylece firmaların ABD teknolojisini satın almalarını yasaklamıştı.

TRUMP VE BİDEN KARŞILAŞTIRMASI

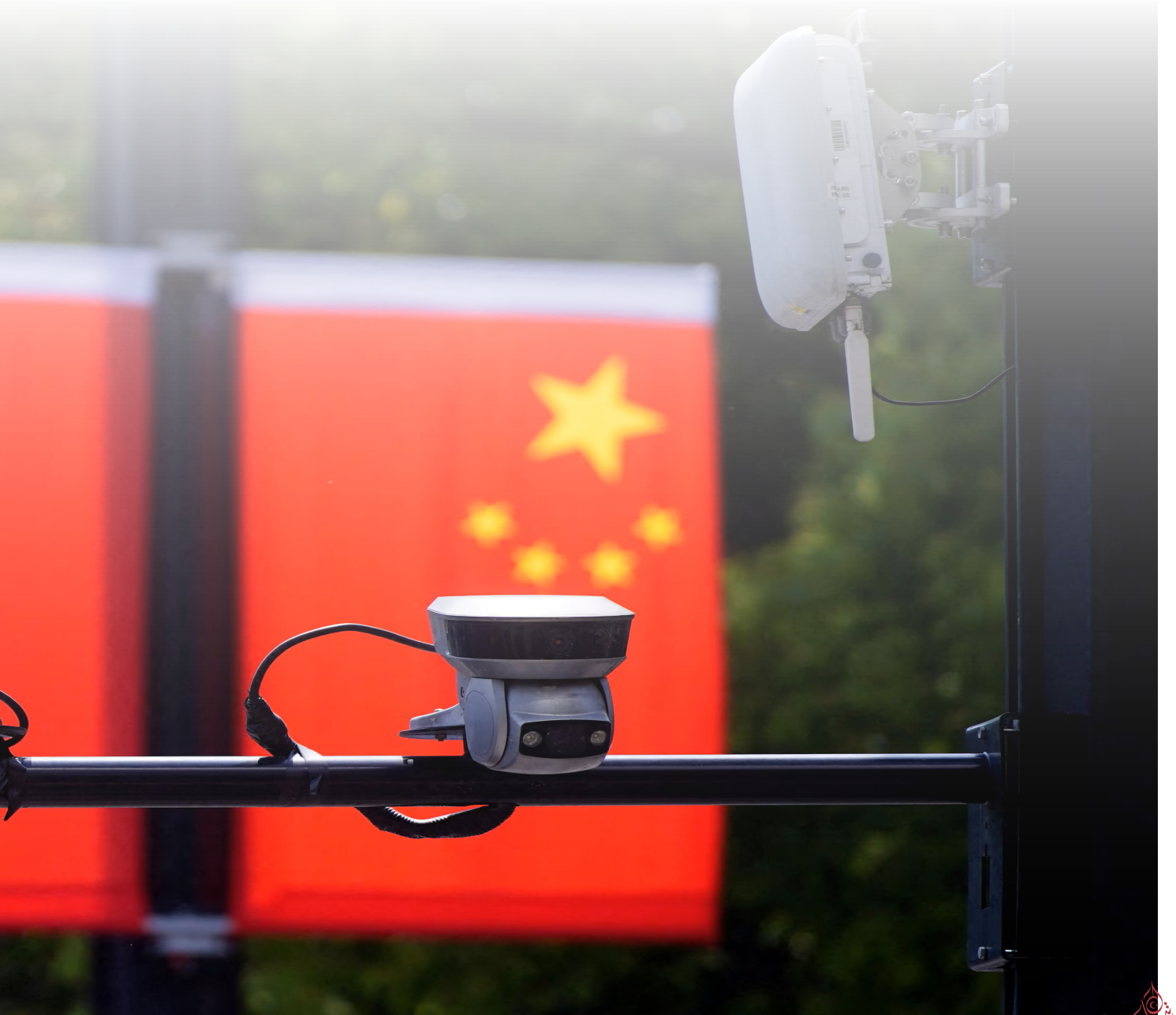
Joe Biden ise Doğu Türkistan projelerinden sorumlu beş Hikvision iştirakini Washington'un "varlık listesine" ekledi. Biyometrik gözetim sözleşmeleri artık geçersiz olan firmalar arasında Luopu Haishi Dingxin Elektronik Teknolojisi, Moyu Haishi Elektronik Teknolojisi, Pishan Haishi Yongan Elektronik Teknolojisi, Urumçi Haishi Xinan Elektronik Teknolojisi ve Yutian Haishi Meitian Elektronik Teknolojisi

bulunmaktadır. Bölgedeki sözleşmelerini iptal eden Hikvision'ın, Trump'ın ikinci döneminde uygulayacağı ek yaptırımların önüne geçmeye çalıştığı tahmin ediliyor – ki şirketin süregelen güvenlik zaafı geçmiş göz önüne alındığında bu pek de olası görünmüyor. CCTV firmasının Nvidia'nın çiplerini kullanan yüz tanıma sistemleriyle özellikle Uygurları hedef aldığı dair hesaplar var. Ve Trump yönetiminin bir parçası olarak seçilen bazı kişilerle arası kötü. Yeni Dışişleri Bakanı Marco Rubio, Hikvision'ı "ABD için ulusal güvenlik tehlikeleri" oluşturan ve Pekin'in "Doğu Türkistan'daki Orwellian gözetim devletini ve modern

toplama kamplarını" inşa etmesinde suç ortağı olan "potansiyel olarak kötü niyetli Çin teknolojisi" olarak nitelendirerek sert bir şekilde eleştirdi. Çin'in buradaki siciline yönelik eleştirilerin artmasını kabul etmesi pek olası değil. İnsan hakları ihlallerini defalarca ve şiddetle reddeden Çin, giyim markası Calvin Klein'ın ABD'li ana şirketini, Sincan'dan pamuk kullanmayı bıraktığı iddiasının ardından kara listeye almakla bile tehdit etti. Ne olursa olsun, yıllarca süren hızlı büyümenin ardından Covid-19 salgını nedeniyle yaşanan karantinalar nedeniyle ivme kaybeden ve birçok yerel yönetimin mali açıklarla karşı karşıya kaldığı Çin'de ekonomik açıdan her şey yolunda değil. South China Morning Post'a

göre şirket 2024'ün ilk üç çeyreğinde 8,1 milyar yuan (1,1 milyar ABD\$) kâr elde ederek bir önceki yıla göre yüzde 8,4'lük bir düşüş yaşadı.

Artan Çin İstilasası Durdurulamıyor!

İşgalci Çin, Doğu Türkistan'ı Çinileştirme planı kapsamında sözde "Genç yeteneklerin işe alımı" adı altında Çinli göçmenleri Doğu Türkistan'a yerleştiriyor.

İşgalci Çin, Doğu Türkistan'ı tamamen Çinileştirme planı doğrultusunda sözde "Genç yeteneklerin işe alımı" adı altında Çinli göçmenleri Doğu Türkistan'a yerleştirme çabalarını yoğunlaştırmaya devam ediyor. Çin propaganda ajansı Tanrıdağ ağında yer alan habere göre, Doğu Türkistan'daki sözde "Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi" İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Departmanı, 2025 yılı için sözde "Genç yeteneklerin işe alımı" faaliyetleri hakkında bir bildiri yayınladı. Duyuruda, Çin'den Doğu Türkistan'a işe alım kampanyasına toplam 165 yerin katılacağı, 357 profesyonel iş sağlanacağı, 635 kişinin işe alınacağı, toplam 193 şirketin katılacağı, 509 iş sağlanacağı ve toplam 2.242 kişinin işe alınacağı belirtildi.

ÇİN DEVLETİ BÜTÜN AVANTAJLARI SAĞLIYOR!

Habere göre, işe alım faaliyetleri çevrimiçi ve çevrimdışı

entegre edilerek genişletilecek ve İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, sözde "profesyonellerin" ilgisini çekecek bir işe alım hizmet platformu kuracak ve işe alım ilanlarını topluluğa birleşik bir şekilde yayınlayacak. Üniversitelerin öğrenci kayıtlarını düzenleyeceğini, aynı zamanda işe alım faaliyetlerinde ilgili kolejlere giderek mezun olacak öğrenciler için çift seçmeli konferans düzenleneceğini açıkladı. Habere göre, bu kampanyaya dahil olan ve koşulları sağlayan sözde "profesyonel" olarak adlandırılan Çinli yerleşimciler, Çin rejimi tarafından sağlanan bütün avantajlardan yararlanabilecek.

DOĞU TÜRKİSTAN'A YERLEŞMESİNİ TEŞVİK EDİYOR

Çin bu yılın başında çalışmalarını hızlandırdı ve bu yılın başında Doğu Türkistan genelinde özel bir görev gücü

örgütlenerek Çin eyaletlerindeki çeşitli üniversitelere gönderildi. Grup, "yetenek alımı" adı altında çeşitli üniversitelerden Çinli öğrencilerin Doğu Türkistan'a yerleşmesini teşvik ediyordu. Çin, son yıllarda Doğu Türkistan'daki çiftçileri tarım arazilerini kooperatiflere devretmeye zorlamak için çeşitli yöntemlere başvurdu. Daha sonra "yer değiştirme ve daha fazla işçi çalıştırma" adı altında topraklarını kaybeden çiftçilerin Çin eyaletlerine sınır dışı edilmesine izin verdi. Daha sonra Çinlileri çeşitli isimler altında Doğu Türkistan'a yerleştirdiler. 74 yıldır Çin Komünist parti yönetiminin işgali altında olan Doğu Türkistan'da Zulüm sınırları aştı. Doğu Türkistan Topraklarının meşru sahipleri olan Doğu Türkistan Halkı işgalden beri yeraltı ve yer üstü zenginlikleri ve insan kaynaklarıyla birlikte Çin sömürüsü altında inim inim inlemektedir. Ve elinde kalan son toprak parçası ve azıcık mal varlıklarıyla yaşam mücadelesi verirken, acımasız Çin yönetimi bunu da gasp etmeye çalışıyor. Çin'in etnik soykırım konusunda 2017 yılında başlatılan büyük ölçekli keyfi tutuklamalarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilen korkunç ve acımasız baskı uygulamaları, Doğu Türkistan'ın etnik nüfus yapısının kasten ve zorunlu olarak değiştirilmeye çalışıldığını açık ve net olarak ortaya koyuyor. Geline nokadaysa Milyonlarca Uygur'u kolektif bir şekilde kamplara ve hapishanelere hapsedmesi, onların köle/işçi olarak zorla çalıştırması sonucu geride kalan mal var-

lığı, meyve bahçeleri ve tarım arazilerine hükümet el koyarak, çeşitli imtiyazlar ve prestijli yaşam vadiyle bölgeye kalıcı yerleşmeyi kabul eden Çinli yerleşimcilere peşkeş çekiliyor.

SİSTEMATİK ASİMİLASYON'UN BİR PARÇASI

Gözlemciler, Çin rejiminin son zamanlarda yerleşimci Çinlileri Doğu Türkistan'a kalıcı taşınmaya teşvik etmek amacıyla Doğu Türkistan'ın hava, demiryolu ve karayolu ulaşımını genişlettiğini, ayrıca Doğu Türkistan kaynaklarının Çin'e ulaşımını kolaylaştırmak için çaba sarfettiğini, bütün bu yatırımların Çin işgal rejiminin Doğu Türkistan'ı Çinileştirme gibi nihai amacına ulaşmak için bir yandan Doğu Türkistan halkını Toplama kamplarına ve cezaevlerine hapsederken, Kadın erkek gözetmek sizin gençleri Çin eyaletlerine ve başka bölgelere zorunlu çalışmaya sürgün ederek, Uygurların nüfusunu azaltmaya çalıştığı, diğer yandan da yerleşimci Çinlilerin Doğu Türkistan'a kök salmaları, kalıcı yerleşmelerini sağlamak için olduğunu, aynı zamanda uluslararası toplumda "Zulüm bitti. Her şey normaleşti. Uygurlar Mutlu" algısı oluşturmak için, "Tek Kuşak Tek Yol" girişiminin engelsiz hayata geçmesini sağlamaya çalıştığını kaydetti.

Yarkent'te 6 Çocuk Kampı Tespit Edildi

Kaşgar'a bağlı Yarkent Nahiyesinde bulunan Toplama kampında reşit olmayan 6 tane Çocuğun tutsak olduğu ortaya çıktı.

İşgalci Çin Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Müslüman Türk aileleri toplama kampına atarken, geride kalan çocuklarını devlet kontrolündeki yatılı okullara yerleştiriyor. "Melekler Yuvası" adını verdiği Çocuk Toplama Kamplarında ideolojik ve psikolojik baskılar uygulanıyor, çocuklar ailelerinden kopararak devletin istediği şekilde kimliğine, dinine, kültürüne düşman bireyler yetiştirmeye çalışıyor. 2017 yılında Doğu Türkistan'da başlayan büyük ölçekli kitlesel gözetim ve tutuklamalar, binlerce ailenin hayatını alt üst etti. Çin hükûmeti, tutuklanan ebeveynlerin çocuklarını asimile etmek için yatılı okullar kurdu. Bu okullar, masum bir imaj yaratmak amacıyla "Melekler Yuvası" "Sevgi Evi" gibi güzel isimlerle anılıyor. Ancak, bu yatılı okulların perde arkasında soykırım gayesi taşıması, bölgede yaşanan gerçeği gözler önüne seriyor.

SÖZDE MELEK OKULLARI ÖZDE ÇOCUK KAMPLARI!

Elde edilen bilgilere göre, ebeveynleri toplama kamplarına gönderilen Uygur Türkü çocukların yerleştirildiği bu okullar, görünüşte yetimhane ve eğitim kurumu işlevi görüyor. Ancak okullarda sıkı güvenlik önlemleri dikkat çekiyor. Okul girişlerinde polis kontrol noktaları bulunurken; yüksek duvarların üzerinde dikenli teller yer alıyor.

SADECE YARKENT'TE 6 ÇOCUK KAMPI VAR!

Özgür Asya Radyosunun (RFA) 6 Aralık 2024 tarihli haberinde, uydu telefonları ile iletişime geçilen Çinli bir güvenlik görevlisinin ifadelerine göre; Doğu Türkistan'ın yalnızca Yarkent ilçesinde en az 6 farklı çocuk kampı faaliyet gösteriyor. Örneğin Lenger, Arslanbağ ve Çaharbağ kasabalarındaki okullar, çocukların günlük yaşamlarına sürekli ideolojik müdahalelerde bulunan yerler arasında.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA KİTLESEL BİR ASİMİLASYON VE SOYKIRIM YAŞANIYOR

Bu yatılı okullarda kalan çocuklar, psikolojik ve ideolojik olarak sürekli kontrol ediliyor. Çinli polisler ve öğretmenler, çocukların “düşünce dünyasını” izlemekle görevlendiriliyor. RFA'nın iletişime geçtiği diğer bir Çinli güvenlik görevlisi, halen ebeveynleri sözde “yeniden eğitim” kamplarında olan çocukların ne zaman ailelerine kavuşacağını belirsiz olduğunu belirtiyor. Çinli güvenlik görevlisi, bu tür kampların azalmadığını aksine arttığını ifade ediyor. Geçen hafta Lenger kasabasında yeni bir yetimhane daha açıldığı ve burada 30 çocuğun eğitim aldığı aktarılıyor. Bu durum, aynı zamanda ailelerin eş zamanlı olarak tutuklanmaya devam ettiğini gözler önüne seriyor.

Çin 2027 Yılını İşaret Etti!

Çin, 2025-2027 yılları arasında Doğu Türkistan'da uygulamayı planladığı yeni proje ile bölgedeki Türk ve Müslüman halklara yönelik soykırım politikalarını daha da şiddetlendirecek.

Çin, Doğu Türkistan'da uygulamayı planladığı yeni projeyle, bölgedeki soykırım suçlarını derinleştirecek. Proje, 2025-2027 yılları arasında uygulanacak ve bölgedeki Uygurlar üzerindeki baskı artırılabacak.

“REFORMA GEÇİŞ NOKTA HAMLESİ” ADI ALTINDAKİ SOYKIRIM

Çin, Doğu Türkistan'da başlatacağı “Reforma Geçiş Nokta Hamlesi” adı altındaki büyük harekete dair planını 5 Ocak 2025 tarihinde kamuoyuna duyurdu. sözde Uygur Özerk Bölgesi Parti Komitesi Siyaset Araştırma Ofisi tarafından yayımlanan “Xinjiang’ın Stratejik, Yenilikçi ve Liderlik Karakterli Reform Hamlesi Planı” başlıklı raporda bölgedeki doğal kaynakların daha etkin bir şekilde sömürülmesinin yanı sıra, Uygur Türklerine yönelik sözde terörle mücadele edileceği, istikrarı koruma ve millî ortak bilinci güçlendir-

me gibi soykırım politikalarını da kapsayacağı anlaşıyor.

Söz konusu uygulamalar 2025-2027 yılları arasında aşamalı olarak devreye girecek.

ÇİN'İN DERİNLEŞTİREN KORKUNÇ PLANI

Bununla birlikte Çin, dış dünyaya Doğu Türkistan'daki durumu "istikrara kavuşmuş" ve "halkın özgürce yaşamını sürdüğü" algısıyla sunmaya devam ediyor. Ancak bu projeler, Çin'in gerçekte bölgedeki soykırım suçlarını sistematik şekilde sürdürdüğünü gözler önüne seriyor.

Çin rejim hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan'da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırıma uğramaktadır. Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan'da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu baskının kurbanı olmaktadır.

Doğu Türkistan'da ağır insan hakları ihlallerinden aşmış soykırım derecesine ulaşan, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine gelen Uygur meselesi, küresel bir sorun haline geldi. Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Ortaya çıkan Resmi veriler ise, Çin Komünist Partisi idaresinin kültürel ve etnik soykırım uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında milyonlarca insanı yasa dışı bir şekilde alıkoyduğunu gösteriyor. Fakat Çin hükü-

meti, toplama kamplarında ve ceza kamplarında insanlık dışı şartlarda tutulan Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri dünya kamuoyundan gizlemeye ve soykırımı yalamaya çalışıyor.

HAKSIZ YERE HAPSEDİLİYOR

Günümüzde şu an bile Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Türk halklarından milyonlarca kişi suçsuz yere, bilinmeyen bir yerlerde hapsediliyor. Bu baskı tüm şiddetiyle devam ederken, tanıkların ifadelerine göre tutuklulara işkence ediliyor. Sağlıksız şartlarda ellerinde kelepçe, ayaklarında zincirle yaşıyor. Kampta tutulanlara ne olduğu belirsiz ilaçlar ve iğneler veriliyor. Tırnak çekme, kamçı, elektrik verme gibi işkencelere maruz kalıyor. Kadınlar toplu tecavüze uğruyor.

Milyonlarca genç Doğu Türkistan'daki çalışma kamplarında veya Çin'deki fabrikalarda zorunlu köle işçi olarak çalıştırılıyor. Birçoğu toplama ve çalışma kamplarına gönderildikten sonra geride kalanlar da siyasi propaganda ezberlemeye, kamu hizmeti adıyla ücretsiz çalışmaya zorlanıyor. Kadınlar kısırlaştırılıyor, hamilelere zorla kürtaj yaptırılıyor. Genç kadınlar Çinlilerle evliliğe mecbur ediliyor. Ailelerinden koparılan yaklaşık 800 bin Uygur Türkü çocuk, "melekler yuvası" denilen çocuk toplama kamplarında asimile ediliyor. Çince konuşmaya Çince yaşamaya, tıpkı bir Çinliymiş gibi davranan, yaşam felsefesi, ideolojisi, hayata bakışı tamamen Uygurlardan kopuk komünist bireyler olması için yetiştiriliyor.

"KARDEŞ AİLE" REZALETİ

Milli ve dini kültür mirasları, Uygur tarihi ve kültürü, Türk-İslam mimarileri, tarihi şahsiyetlerin türbeleri yok ediliyor. İnanç özgürlüğü hiçe sayılıyor. 16 bin Cami yıkıldı. Kur'an-ı kerim başta olmak üzere Uygurca yazılmış sayısızca eseri kitapları yakıp yok etti. Namaz kılmak, oruç tutmak kampa alınma nedeni olarak gösteriliyor. Türkiye başta olmak üzere yurtdışı ülkelerinde okumuş, seyahat etmiş olmak ya da sadece bunları yapan birinin akrabası olmak bile toplama kampına alınma veya hapse atılma nedeni sayılıyor.

"Kardeş aile" projesi adı altında her Türk aileyle ilgilenecek Çinli memur atandı. Sözde "kardeşler" aile mahremiyetini çiğneyerek Uygurların evlerinde 10 günlerce konaklıyor, aile üyelerinin rejime bağlılığını denetliyor.

90 Milyon Ton Kömür Kaynağı Yağmalandı

Sömürgeci Çin 2024 yılında Doğu Türkistan'dan 90 milyon ton kömürü yağmaladı.

Sömürgeci Çin işgal altında tuttuğu kadim Türk yurdu Doğu Türkistan'ın yer altı ve yer üstü zenginliklerini çalmaya devam ediyor. 2024 yılı içerisinde Doğu Türkistan'dan trenlerle 90 milyon ton kömür Çin'e taşınarak yağmalandı.

Tengritag'ın 7 Ocak tarihli haberine göre, Çin Demiryolu Ürümçi İdaresi Grubu'nun verilerine dayanarak, 2024 yılında demiryolu aracılığıyla Doğu Türkistan'ın kömürünü kaçak olarak dışarı taşıma miktarının 90 milyon 610 bin tona ulaştığı bildirildi. Bu, ilk kez 90 milyon tondan fazla bir rakam olup, 2023 yılına göre %50.2 artış anlamına gelmektedir.

Haberde, 2024 yılında Çin'in kömüre olan talebinin arttığı, idarenin mevcut döner taşıma hatlarından 21'ini kurduğu, yük treninin hızını artırdığı, 10 bin ton-

luk tren sayısını artırdığı gibi bir dizi önlemi hayata geçirerek, taşıma verimliliğini ve yol kapasitesini artırdığı, sonuç olarak 2024 yılında Doğu Türkistan'daki demiryolunda tek günde 12 bin vagon yük yüklemenin sürekli bir durum haline geldiği belirtildi.

HER GÜN 134 SEFER TREN ÇALIŞIYOR

2024 yılı Eylül ayından itibaren, Doğu Türkistan'daki Çin demiryolu ağları, Doğu Türkistan'ın kömürünü talan ederek dışarıya taşınmasına garanti sağlayan 15 maddelik tedbirler hazırlamış ve uygulamaya koymuştur. Her gün 134 sefer kömür treni çalışmakta olup, günlük dışarıya taşınan kömür miktarı 290 bin tondan fazla olmuştur.

Haberlerden edinilen bilgilere göre, Çin kömür zen-

giniğini daha da artırmak amacıyla, Doğu Türkistan'daki kömür ocaklarını akıllı yetkilendirme yapılarıyla genişletmiştir. Şu ana kadar 29 kömür ocağında akıllı yetkilendirme tamamlanmıştır. Ayrıca, kömür çıkarma hızı artırılmış olup, şu an Doğu Türkistan'da 100 milyon ton seviyesinde kömür üretimi ve temin garantisi sağlayan iki tesisin kurulduğu bildirilmiştir.

Çin, Doğu Türkistan'ı işgal ettiği günden beri, etnik soykırım politikalarına uygun olarak, çeşitli doğal kaynakları talan etme suçunu durmaksızın sürdürmektedir. Bu suçlar bir taraftan Çin'i büyük ekonomik kaynakla beslerken, diğer taraftan Çin'deki enerji krizini çözmedeki önemli bir tedbir olmaktadır.

Çin: 2025'te Soykırım Devam Edecek!

Bingtuan'ın 2025 hedefleri **Doğu Türkistan'da soykırımın** devam edeceğini gösteriyor.

2025 yılı girişiyle eş zamanlı olarak toplanan Bingtuan Parti Komitesi'nin toplantısında, "Bingtuan'ın **Xinjiang**'ın istikrarını ve sınır güvenliğini güçlendirmesi" ve "Çin ulusunun ortak kimliğinin yeniden inşasını sağlam bir şekilde ilerletmesi" hedefleri vurgulanmıştır.

Çin Propaganda ajansı "Halk Ağı" ve sözde "**Xinjiang** Uygur Özerk Bölgesi Halk Hükümeti" web sitelerinin bu konudaki haberine göre, Doğu Türkistan'daki Bingtuan (sözde **Xinjiang** Üretim ve İnşaat Kolordusu) Parti Komitesinin 8. Dönem 9. Genel Toplantısı 8 Ocak'ta Ürümcü'de gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda sözde **Xinjiang** Uygur Özerk Bölgesi Parti Komitesinin sekreteri Ma Xingrui konuşma yaptı.

Ma, toplantıda; "Bingtuan'ın geçen yıl elde ettiği sonuçların esasen, merkezin yeni dönemde Doğu Türkistan'ı yönetme stratejisini tam, doğru ve kapsamlı bir şekilde uygulamakta sağlam bir duruş sergilediğini gösterdi." dedi.

Ayrıca, Bingtuan'ın Çin ulusunun ortak varlığının yeni inşasını ilerletmeyi temel hizmet hattı olarak benimseyerek, reform, kalkınma ve istikrarın her yönünde yeni ilerlemelere teşvik olacağından bahsetti.

Gözlemciler göre, "Bingtuan hizmetinin temel çizgisi" olarak belirtilen Bingtuan'ın 2025 yılına dair yeni görevleri hakkında görüş bildirerek, bunun aslında "Çin'in Doğu Türkistan'da yürüttüğü

zorunlu milli asimilasyon politikasını güçlendirmek ve etnik soykırımı sürdürmekten başka bir şey olmadığını” söyledi.

Toplantının ana teması, “Yeni Dönemde Xinjiang’ı Tüm Çalışmaların Temeli Olarak Yönetmek” ve “Kolordu Çalışmasının Temel Çizgisi” olarak “Çin Ulusunun Bilincini İnşa Etmek”tir.

Bir zamanlar Shihezi’deki Kolordu Koleji’nde öğretmenlik yapan ve şu anda Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşayan bir Uygur siyasi analisti İlşat Hasan Kökbörü, Çin’in Kolordu’ya verdiği tavizlerin esasen Kolordu’yu güçlendirme ve Uygur topluluğuna yönelik baskısını sürdürme meselesi olduğunu vurguladı.

Çin Kontrolündeki 47 Maden Daha Açıldı

Çin tarafından işgal edilen, yer üstü ve yer altı zenginlikleri yağmalanan **Doğu Türkistan'da 47 yeni maden** daha açıldığı öğrenildi.

Çin, son yıllarda Doğu Türkistan'ın yer altı ve yer üstü doğal kaynaklarını yağmalamasını hızlandırdı ve 2024'te bir yıl içinde 47 yeni sözde "yeşil maden" ekledi.

Tianshan Network'ün 11 Ocak'ta bildirdiğine göre, sözde "Uygur Özerk Bölgesi" Doğal Kaynaklar Departmanı'na göre, 2024 yılında 47 yeni "özerk bölge" yeşil madeni eklendi. Bunlar arasında 25 petrol ve gaz madeni, 12 kömür madeni, dört demir madeni, dört bakır ve nikel madeni, bir petrol kumu madeni ve bir bakır madeni bulunmaktadır. Şu anda Çin'in Doğu Türkistan'da yağmaladığı "yeşil maden" adı verilen ürünlerin toplam sayısı 158'e ulaşmış durumda.

Raporlara göre, 2024 yılında "Uygur Özerk Bölgesi"

olarak adlandırılan yeni seviyedeki yeşil maden, petrol ve gaz kuyuları Zhonggar Havzası, Turpan-Hami Havzası ve Tarım Havzası'nda yoğunlaşacak ve kömür madenleri Hami, Changji, Tacheng, Aksu ve Kurlı'ye dağılmış durumda.

DÜNYANIN %19'UNU OLUŞTURUYOR

Çin'in açıkladığı verilere göre, Tarım Havzası'nda 6.000 metre ila 10.000 metre derinlikteki petrol ve doğal gaz kaynakları, Çin toplamının sırasıyla %83,2'sini ve %63,9'unu oluştururken, ultra derin petrol ve gaz yatakları ise yaklaşık olarak tüm dünyanın %19'unu oluşturuyor.

Bilgilere göre işgalci Çin, 1 milyar tonluk iki büyük petrol rezervi olan Jimsar petrolü ve Mahu kayalı petrol sahasının gelişimini hızlandırıyor. Bu çerçevede 2022'de Jimsar petrolü üretimi 500.000 tona, Mahu kaya petrolü üretimi ise 3,4 milyon tona çıkarıldığı, ÇKP'nin "14. Beş Yıllık Plan" dönemi sonunda yağmalanan doğal kaynak miktarının sırasıyla 1,7 milyon ton ve 5 milyon ton olarak hedeflendiği öne sürülüyor.

Doğu Türkistan'daki sözde "Xinjiang Kalkınma ve Reform Komisyonu istatistiklerine göre, Çin rejimi Doğu Türkistan'daki çeşitli kaynakları yağmalamayı yoğunlaştırırken 2022'de Doğu Türkistan'ın ham kömür üretimi bir önceki yıla göre %28 artışla toplam 413 milyon tona ulaştı. Ham petrol üretimi ise bir önceki yıla göre %7,5 artışla 32,133 milyon tona ulaştı. Doğal gaz üretimi de bir önceki yıla göre %4,9 artarak 40,67 milyar metreküpe ulaştı.

Uzmanlar, Çin'in Doğu Türkistan'ın doğal kaynaklarını kendi ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığını, gerçek sahipleri olan yerli halkların çeşitli bahanelerle zorla çalıştırıldığını ve son zamanlarda yağmaların yoğunlaştığını, kaynakların asıl sahibi olan Doğu Türkistan halkının yoksulluk içinde yaşadığını söylemektedir.

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ TABİİ KAYNAKLAR

Doğu Türkistan enerji kaynakları bakımından zengindir ve Çin, Doğu Türkistan'ı işgal ettiğinden beri Doğu Türkistan'ın farklı kaynaklarını çeşitli isimler altında yağmalıyor ve Çin'e kaçırıyor.

Çin'de yakın zamanda ortaya çıkan enerji krizinin ardından Doğu Türkistan'dan Çin illerine enerji kaynaklarının ulaşımı hız kazandı. Doğu Türkistan'daki kömür rezervleri, Çin'in toplam kömür rezervlerinin %37'sini oluşturmaktadır. Petrol ve gaz rezervlerinin de Çin'in toplam rezervlerinin %25'ini oluşturuyor. Bunlardan hariç Doğu Türkistan'da rüzgâr ve güneş enerjisi teknolojisi kullanım alanında da ön planda.

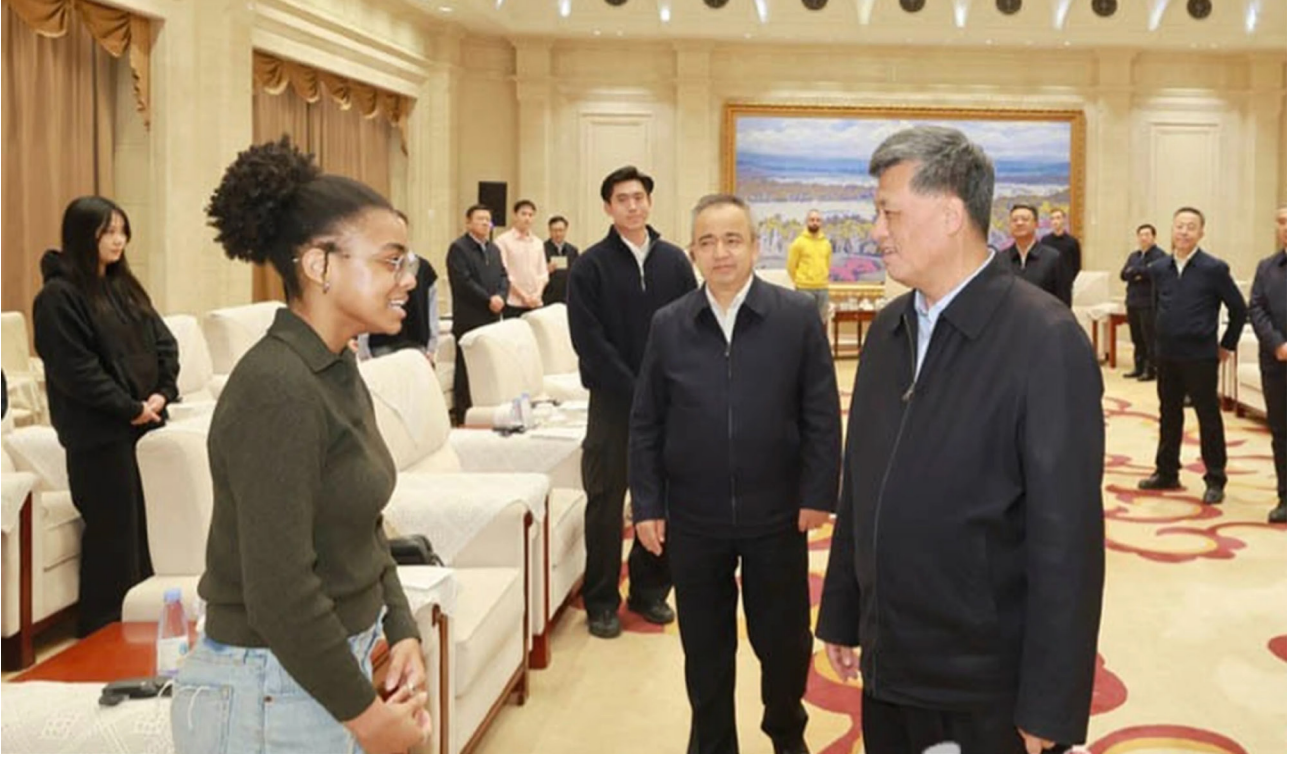
Gözlemciler, Çinli işgalcilerin Ulusal Halk kongresinde Doğu Türkistan kaynaklarını nasıl daha etkin sömürme planlarını incelerken, mazlum halka yönelik sistematik soykırım politikası yürüttüğünü, Doğu Türkistan'dan çıkan kaynakları durmak sızın talan ettiklerini, asil sahipleri olan Doğu Türkistan halkının kullanım haklarını gasp ettiklerini, Doğu Türkistan'ın kaynaklarına ilişkin Çinlilerin açıkladığı verilerin güvenilmez olduğunu hatırlatmakla birlikte yağmalanan kaynakların Çin'in açıkladığı miktarın kat kat üstünde olduğunu söylüyor.

İŞGALLE BİRLİKTE 73 YILDIR TALAN EDİYOR

Dünyanın en büyük enerji tüketicisi olan Çin, 1949 yılından beri işgal ettiği Doğu Türkistan'dan petrol ve Gazın yanı sıra altın, platin, gümüş, uranyum ve kömür gibi 136 çeşit doğal kaynakları yağmalıyor. Artı Çin'in %40 enerji talebini karşılayan bölgede, üstün kalite Pamuklarıyla dünyanın 5/1, Çin'in %80 ihtiyacını gideriyor. Bölge halkını yoksul ve geride bırakarak, köleliğe zorlayan Çinli otoriter rejim, geline nokta daysa Küresel çapta boykot ve çeşitli yaptırımlarla ile karşı karşıya.

Çin, Yabancı Öğrencileri Kullanacak!

Çin, Doğu Türkistan'da uyguladığı sistematik soykırımı, uluslararası kamuoyundan gizlemek için bu kez, batı ülkelerinden davet ettiği yabancı öğrencileri Urumçi'de ağırladı.

Uygurlara yönelik etnik soykırım, zorla çalıştırma ve geniş çaplı insan hakları ihlalleri nedeniyle uluslararası toplumun eleştirileri ve bazı ambargolarıyla karşılaşan Çin, suçlarını gizlemek ve dünya kamuoyunun gözünü boyamak için çeşitli propaganda faaliyetleri yürütmektedir. Son olarak, Doğu Türkistan'da yabancı öğrencilerden oluşan bir grup önceden hazırlanmış kurmaca bir ziyaret gerçekleştirdi. Çin propaganda ajansı Tanrıdağ Ağına göre, Doğu Türkistan'daki sözde "Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi" Parti Sekreteri Ma Xingrui ve sözde hükümet başkanı Erkin Tuniyaz, 14 Ocak'ta bazı ülkelerden gelen yabancı öğrenci grubunu Urumçi'de bu ağırladı. Grup, Amerika gibi batılı ülkelerden gelen ve Çin'deki üni-

versitelerde eğitim gören öğrencilerden oluşturuyor.

"BATININ UYDURMALARI"

Çinli vali Ma Xingrui görüşme sırasında Doğu Türkistan'ın mevcut acı dolu durumunu çarpıtılmış anlatımlarıyla, "Çin Komünist Partisi (ÇKP), sözde Xinjiang'da toplumun huzur ve istikrarını, ekonomik gelişmeyi ve halkın mutluluğunu sağladı" şeklinde açıklamalarda bulundu. Ayrıca, uluslararası toplumun gündemine gelen zorla çalıştırma, sistematik baskı ve soykırım suçlarını inkâr ederek, "Xinjiang'da zorla çalıştırma ve soykırım yok. Bunlar Çin karşıtı güçlerin uydurmalarıdır. Tek derdi Çin'in kalkınmasını baltalamak"

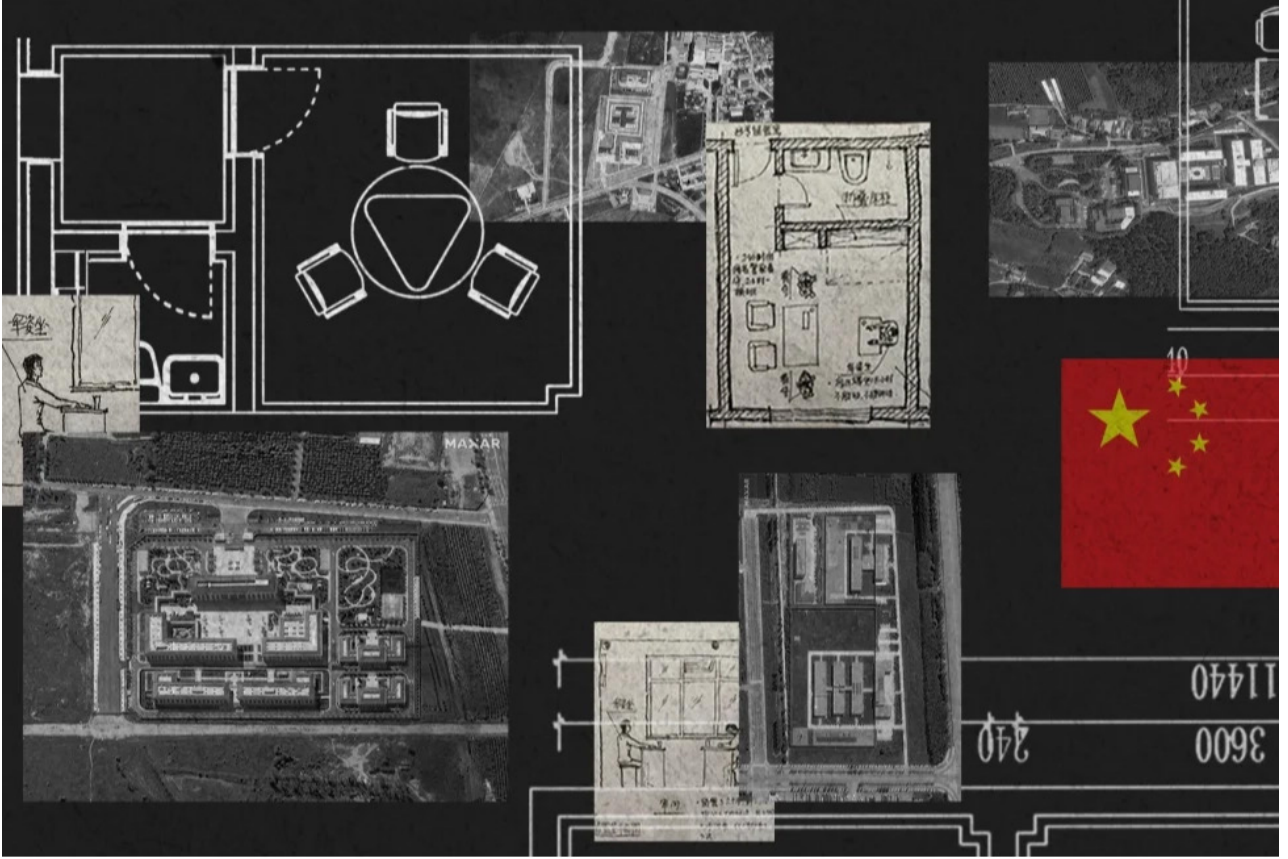
safsatalarını yeniledi. Çin mediasında çıkan benzeri Haberlerde, ziyarete katılan öğrencilerin Çin'in bu propagandasına inandığı ve desteklediği, Çin'in devlet terörüne övgü dolu sözlerle verdiği röportajlar yer alıyor. Çin, Doğu Türkistan'da bu açıklamaların aksine bir terör politikası yürütmekte; bölgede Han Çinlilerini yerleştirirken, Uygurları zorla ucuz iş gücü olarak çalıştırmaktadır. Son yıllarda Çin, Doğu Türkistan'daki soykırım suçlarını uluslararası toplumdan gizlemek için büyük harcamalar yaparak propaganda faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Bu kapsamda, Çin ile yakın ilişkilere sahip ülkelerden ve kurum temsilcilerinden oluşan grupları Doğu Türkistan'a planlı bir şekilde davet ederek, onların aracılığıyla soykırımı örtbas etmeye çalışıyor.

ÇİN'İN PROPAGANDA STRATEJİLERİ

Türkistan Press Editörü Muhammed Ali ATAYURT Konu ile ilgili, Çin'in yıllar süren acımasız baskısının ardından Doğu Türkistan'ı bir turizm noktasına dönüştürdüğünü, son 8 yıldır Doğu Türkistan'ın dünyadan izole bir şekilde yeniden dizayn edildiğini, Hava-

yollarının art arda açılmasının ise hem iç hem de dış turizmi teşvik ederek 2017'de başlatılan soykırımı yönelik yabancı eleştirileri engellemeyi ve bölgedeki sözde kalkınma ve "Mutlu Uygur" tablosunu gören yerli ve yabancı turistleri destekçi olarak kazanmayı hedeflediğini, gerçekteyse yurdun saklı kalan büyük bölümünde bir milyondan fazla Uygur çocuk gidecek artan sayıda ailelerinden alınarak dillerinin ve kültürlerinin yasak olduğu Çin yatılı okullarına kapatılırken, Uygur kadınların sistematik olarak kısırlaştırıldığını, Erkeklerin çoğu Toplama kampında veya Cezaevlerinde işkenceye maruz kalırken, sağlam olanlarında zorla çalıştırılmakta olduğunu, bütün bu zulmü sözde "aşırıçılık ve terörizmle mücadele" adı altında gerçekleştirdiğini, tüm bunlar olurken, yabancı gazeteciler ve İnternet fenomenlerini, çeşitli ülke diplomatlarını, ve kurumlardan temsilcileri Doğu Türkistan'a davet etmeyi sürdürdüğünü, Çin'in resmî medyası, bu yabancı ziyaretçilerin bölgedeki ekonomik başarılar, dini özgürlükler ve etnik birleşimi gözlemlediklerini ve bölgede zulüm hiç olmadığı yönünde yalnızca Çin'in istediği pozitif mesajları yaymasını sağladığını değerlendirdi.

Çin, Uygurları SistematiK Tutukluyor

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün 2024 yılı raporuna göre, Çin'deki insan hakları durumu giderek kötüleşirken, **Uygur Türklerinin SistematiK olarak tutuklanmaya devam ettiğİ ortaya konuyor.**

Uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün 2025 yılı raporuna göre, Çin'deki insan hakları durumu giderek kötüleşirken, Uygur Türklerinin SistematiK olarak tutuklanmaya devam ettiğİ ortaya konuyor.

Raporda, Uygurların sistematiK olarak tutuklandığı, Hong Kong'daki sivil halkın özgürlükleri ciddi şekilde kısıtlandığı, dolayısıyla Xi Jinping dikta rejiminin halk üzerindeki baskılarının ciddi arttığı buna ek olarak Ekonomik gerilemenin de ülkede baskıyı daha da yoğunlaştırdığı vurgulanıyor.

Ayrıca Çin'in, Hong Kong'daki yargı sistemini kontrol

altına aldığı ve muhaliflere sert cezalar verdiği, yabancı hükümetlerin bu durumu kabul etmesine rağmen Pekin'e karşı doğrudan bir tavır almaktan çekindikleri de eleştirel sözcüklerle raporda yer alıyor.

ASYA PASİFİKTE UMUT VAAT EDİYOR

16 Ocak'ta yayımlanan 2025 Dünya İnsan Hakları Raporu'nda, 2024 yılının demokrasi ve insan hakları açısından dengesiz bir yıl olduğu ifade edilirken, Asya-Pasifik bölgesinde bazı umut verici gelişmeler kaydedildiği ancak Çin'deki baskılanan insan hakları durumunun giderek kötüleştiği, özellikle de Doğu

Türkistan'da yaşayan Uygurların hala sistematik olarak tutuklandığının altı çiziliyor.

Bağımsız sivil toplumun, ifade özgürlüğünün, toplanma ve dini özgürlüklerin kısıtlandığı, insan hakları savunucularının ve hükümeti eleştirenlerin baskıya maruz kaldığı belirtilen Raporda ayrıca Çin'in Hong Kong'daki yargı organlarını kontrol altına aldığı, 14 aktivist ve eski parlamento üyesinin "komplo" suçlamasıyla dört ila on yıl arasında hapis cezasına çarptırıldığı hatırlatıldı.

ZULMÜ GÖRMEZDEN GELMEYİ BIRAKIN!

Son olarak, yabancı hükümetlerin Çin'deki kötüleşen insan hakları karnesini kabul etmekle birlikte, Pekin'e doğrudan karşı çıkmaktan kaçındıkları ve bunu yapmasının insan haklarının ayaklar altına alınmasına yardımcı olduğu anlamına geldiği vurgulanıyor.

ÇİN'DE YENİ GÖZALTI DALGASI

Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in genişleyen yolsuzluk karşıtı operasyonları kapsamında ülke genelinde 200'den fazla yeni gözaltı merkezi inşa edildi. Çin'deki bu yeni baskı mekanizması, insan hakları ihlalleri ile ilgili endişeleri artırıyor.

Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Xi Jinping'in 2012 yılında başlattığı yolsuzlukla mücadele kampanyası, ülke çapında 200'den fazla yeni gözaltı merkezinin inşa edilmesine yol açtı. Bu merkezler, artık yalnızca Komünist Parti üyelerini değil kamu gücü kullanan tüm kesimleri hedef alıyor. Ülkede hastane yöneticilerinden okul müdürlerine, iş insanlarından kültürel kurum çalışanlarına kadar herkes tehdit altında.

2018'de kurulan ve Çin diktatörü Şi Cinping'in denetim ağına resmiyet kazandıran bu merkezlerde, "liuzhi" adlı sistemle şüpheliler, 6 aya kadar sorgusuz sualsiz tutulabiliyor. Ancak, uzmanlara göre bu yeni sistem de temel insan haklarını hiçe sayıyor. Bu merkezlerde tutulan kişiler, avukat ya da aile desteği olmadan altı ay boyunca sorgulanabiliyor.

ETNİK AZINLIKLAR DAHA ÇOK HEDEFTTE

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün 2024 raporunu güçlendirecek bulgulara ise CNN'in 6 Ocak 2025 tarihli haberinde yer verildi. Gözaltı merkezlerinin büyük bir kısmı Çin'in etnik azınlık bölgeleri olarak nitelendirdiği bölgelerde inşa edildi. Örneğin Doğu Türkistan tek başına binlerce gözaltı merkezlerini barındırırken, Çin'in iç kesiminde bulunan Ningxia ve İç Moğolistan gibi bölgelerdeki tesisler sözde "intihar önleme" tasarımlarıyla dikkat çekiyor. Ancak analizciler, bu özelliklerin asıl amacının uzun süreli gözaltılarla bireylerin direncini kırmak olduğunu belirtiyor.

ZORLU KOŞULLAR VE İŞKENCE İDDİALARI

Gözaltında tutulan kişiler, 18 saat boyunca hareketsiz oturmaya zorlanıyor. Bu süreçte birçok kişi sağlık sorunları yaşıyor, ağır psikolojik baskı altında ifadeye zorlanıyor. Birçok gözaltı merkezi, mahkumların uyku düzenlerini bozan ve fiziksel olarak yorucu koşullarıyla biliniyor.

Çin'in diktatör lideri Xi Jinping'in bu politikalarının yalnızca yolsuzlukla mücadeleyle sınırlı olmadığı, aynı zamanda özel sektör üzerinde kontrol kurmayı hedeflediği de belirtiliyor. CNN'e konuşan analizciler, bu politika ile birlikte özellikle iş insanlarının sahte suçlamalarla hedef alındığını ve para ödemeleri karşılığında serbest bırakıldıklarını ifade ediyor.

Çin'deki bu sistemin uzun vadeli ekonomik etkileri ve toplumsal sonuçları dünya kamuoyu tarafından dikkatle izleniyor.

48 Uygur'un Çin'e İadesini Türkiye Durdurdu!

UDTSB ve İHH'dan bir heyet Taylanda tutuklu 48 Uygur için Tayland'ta resmi ve gayri resmi bir dizi önemli temaslarda ve görüşmelerde bulundu.

Tayland'da 40'tan fazla Uygur Türkünün Çin'e sınır dışı edilme ihtimaliyle karşı karşıya kalma sürecinin uzaması, uluslararası işkence korkularına yol açıyor.

Yaklaşık on yıldır gözaltında tutulan bu kişilerin durumu uluslararası kamuoyunun dikkatini çekmiş ve insan hakları savunucuları Tayland-Çin arasındaki diplomatik baskılar nedeniyle uluslararası hukukun olası ihlallerinin önlenmesi için müdahale çağrısında bulunuyor.

En son sosyal medya platformlarına düşen imdat çağrısı Tayland'dan 43 Uygur erkeğin Çin'e sınır dışı edilmesinin yaklaştığı endişelerini arttırdı. Oysaki

yıllardır bu kişilerin geri döndüklerinde insanlık dışı işkence görme tehdidiyle karşı karşıya oldukları yönündeki endişeler Doğu Türkistan diasporasını derinden etkilemiştir.

KÜRESEL MEDYADA GÜNDEM OLDU

Halı hazırda Küresel medya kanalları Konuyu manşetlerine taşımışken, Aktivistler ve aile üyeleri, Dünyanın farklı yerlerinde yaşayan Uygurlar ve STK'lar bu potansiyel insan hakları ihlalinin önlemek ve Tutsak uygurların derhal bırakılması için müdahale çağrısında bulunuyor.

Associate d Press tarafından ele geçirilen bir mektupta Bangkok'ta tutuklu bulunan Uygurlar, sınır dışı edilmelerinin yakın olduğunu belirttikleri bu durumun durdurulması için kamuoyuna bir çağrıda bulunuyor. İlk olarak 2014 yılında gözaltına alınan bu kişiler, Tayland'daki gözaltı tesislerinde ağır koşullara maruz kalmış ve Çin'e geri gönderilmeleri halinde güvenliklerine ilişkin korkular yaşıyor.

Olası sınır dışı işleminin Tayland-Çin ilişkilerinin 50. yıldönümüne denk gelmesi uluslararası ilgiyi daha da arttırıyor. Taylandlı yetkililer tutukluları önemsedikleri konusunda ısrarcı olsalar da insan hakları uzmanları Uygurların geri gönderilmesinin, bireyleri ciddi tehditlerle karşı karşıya oldukları ülkelere geri gönderilmekten koruyan uluslararası geri göndermeme yasalarını ihlal ettiğini savunuyor.

UYGUR TEŞKİLATLARDAN TEPKİ

Konu hakkında Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği Başkanı Sn. Hidayetullah Oğuzhan Kişisel Sosyal medya Hesabından şu mesajı paylaştı.

“Tayland'da Tutuklu Bulunan 48 Uygur'un Çin'e İade Edilme Tehlikesi Hakkında:

Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği heyeti, bugün Ankara'da Tayland'ın Ankara Büyükelçisi ile önemli bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmenin ana gündem maddesi ise, Tayland'da 12 yıldır tutuklu bulunan 48 Uygur'un Çin'e iade edilmesi iddialarına ilişkin endişelerin iletilmesi ve konu hakkında net açıklama yapılması.

TAYLAND HÜKÜMETİNDEN RESMİ AÇIKLAMA

Uygur Heyet, Doğu Türkistan diasporasının bu konudaki derin endişe ve ızdırabını Tayland Büyükelçisine aktarırken, Tayland hükümetinin konuya dair resmi açıklaması Büyükelçi tarafından heyete sunuldu. Söz konusu açıklamada, Tayland hükümetinin tutuklu Uygurları Çin'e iade etmek gibi bir karar ya da niyet taşımadığı net bir şekilde ifade edildi.

Açıklamada ayrıca, Tayland hükümetinin konuyla ilgili bazı önemli maddeleri detaylı şekilde paylaştığı ve bu hususlarda heyetin taleplerine kısa sürede dönüş yapacağı vurgulandı. Görüşmenin verimli geçtiği ve taraflar arasında önemli bir iletişim sağlandığı bildirildi.

Tutuklu Uygurların Çine iadesi iddialarıyla ilişkin ise ülkesinde Tutuklu bulunan 48 uyguru Çine iade etmek için her hangi bir kararının ve niyetinin bulun-

madığını veya böyle bir düşüncesi olmadığı belirtildi.

Öte yandan Dünya Uygur Kongresi (DUK) Başkanı Sn. Turguncan Alaaddin şu açıklamada bulunmuştur: "Tayland yetkilileri, bu Uygur mültecileri Çin'e geri göndermekten kaçınmalıdır. Çin'e iade edilmeleri halinde, uluslararası hukukun ihlali anlamına gelecek şekilde, kesinlikle en ağır insan hakları ihlallerine maruz kalacaklardır. Dünya liderlerini bu konuya acilen odaklanmaya davet ediyoruz." Çağrısında bulundu.

Ayrıca DUK, Uygur hareketi ve diğer Doğu Türkistanlı örgütler, yıllardır Tayland hükümetine, bu mültecilerin Çin'e iade edilmemesi yönünde çağrılar yapmakta ve uluslararası geri göndermeme ilkesinin ihlal edilmemesi gerektiğini vurguluyor.

Doğu Türkistan diasporası, uluslararası toplumu, bu kişilerin güvenliğini sağlamak ve iadelerini durdurmak için hem kamuoyu nezdinde hem de özel kanallar aracılığıyla harekete geçmeye çağırmanın yanı sıra uluslararası insan hakları örgütlerini de benzer taleplerde bulunmaya davet ediyor.

ÇİN'DEN KÜSTAHAÇA AÇIKLAMA

12 Ocak 2025 tarihinde Çin'in Tayland Büyükelçiliği,

Tayland'da gözaltında tutulan Uygurların Çin'e iadesine ilişkin Uluslararası medyada çıkan haberleri "siyasi güdümlü dezenformasyon" olarak nitelendirdi.

Büyükelçilik, Çin'in bir hukuk devleti olduğunu, her hangi bir ülkeden insanları iade alıp işkence etmeyeceğini, ve sözde "Xinjiang'daki " (Doğu Türkistan) Uygurların sosyal, kültürel ve siyasi haklardan hiç olmadığı kadar geniş ölçüde yararlandığını, gayet mutlu yaşadığını iddia etti. Ayrıca, Çin'in bölgedeki "terörle mücadele" adı altındaki baskıcı politikalarının BM standartlarına uygun olduğunu öne sürülerek, bazı (Amerika) ülkelerin Çin'in sözde Xinjiang'daki başarılarını kışkırdığını, görmezden geldiğini, Batılı ülkelerin bu konuda yalanlar uydurduğunu savundu.

TAYLAND FAHRİ KONSOLOSLUĞU ÜNÜNDE PROTESTO

Ayrıca 14 Ocak İstanbul'da bulunan Tayland Fahri Konsolosluğu önünde toplanan Kalabalık Tayland hükümetinin tutumuna tepki göstererek protesto eylemi gerçekleştirdi.

Ellerinde Ay yıldızlı Gök ve Al Bayrak bulunan eylemciler Uygurlara özgürdük sloganları attı. Akabinde İngilizce

Basın Açıklaması yapan gazeteci Nefise Oğuz hanım efendi, Tayland'taki Uygurların durumu ve Doğu Türkistan diasporasının endişelerini anlatarak yetkililere seslendi. Ardından Uygur Türkçesiyle açıklama yapan Doğu Türkistan Alimler Birliği Başkan Vekili Mahmutcan Damollam hoca efendi, Doğu Türkistan Diasporasının endişelerini dile getirerek, Doğu Türkistanlı Teşkilatların gerekli önlemleri almak adına bütün adımları atmakta olduğunu kamuoyuyla paylaştı.

ABD'DEN TAYLAND'DAKİ UYGURLARA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Batı ülkelerinde de Tayland'daki Uygurlarla ilgili tepkiler oldukça dikkat çekici. ABD Dışişleri Bakanı adayı Marco Rubio, Tayland'taki 48 Uygur'un zulme uğrayacağı Çin'e sınırdışı edilmemesi için girişimde bulunacağını söyledi. 15 Ocak 2025 tarihinde gerçekleşen Marco Rubio'nun ABD Dışişleri Bakanı olarak atanması için Senato onay oturumunda, Senato Dış İlişkiler Komitesinin üyesi Senatör Jeff Merkley, Tayland'ın "Uygurları geri göndermeye çok yakın" olduğunu belirterek, Rubio'ya "Bu Uygurları, geri gönderildiklerinde karşılaşacakları vahim durumla yüzleşmemeleri için, Tayland üzerinde bir girişimde olcak mısınız?" diye sordu? Çin politikası konusunda sert bir duruş sergileyen Rubio, girişimde bulunacağını söyledi. "Evet, ve iyi haber şu ki Tayland, aslında çok güçlü bir ABD ortağı, aynı zamanda güçlü bir tarihsel müttefikimizdir, bu yüzden bu alanda, diplomasi gerçekten sonuç alabilecektir, çünkü bu ilişkinin ne kadar önemli ve ne kadar yakın olduğunu biliyoruz," dedi. Rubio, Tayland'daki durumu "dünyaya, Uygurların karşılaştığı zulmü hatırlatmak için bir fırsat daha" olarak nitelendirdi. "Bu, belirsiz bir konu değil," diyen Rubio komiteye, "Bunlar, temelde etnik kimlikleri ve dinleri nedeniyle toplanan ve kamplara gönderilen insanlar, yeniden eğitim merkezleri dedikleri kamplara gönderiliyorlar," dedi. Rubio, Uygurlar hakkında şunları da ekledi: "Kimliklerini reddetmeye zorlanıyorlar. Çocuklarının isimleri değiştiriliyor. Bu, yaşanan en korkunç şeylerden biri. Zorla çalıştırılıyorlar ve bu hala devam ediyor."

"HOŞ KARŞILANMAYCAKTIR!"

Öte yandan ABD Temsilciler Meclisi Üyesi Chris Smith: "Eğer Tayland, Çin'in bu baskılarına boyun eğerse, Trump Yönetimi ve Uygur insan hakları konusunda yakından çalıştığım Dışişleri Bakanı adayı Marco Rubio tarafından hoş karşılanmayacaktır." ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi'nin kıdemli bir üyesi ve Kongre-İcra Çin Komisyonu'nun (CECC) önceki başkanı olan Chris Smith (R-NJ), 13 Ocak 2025'te, Tayland'daki Uygur mültecilerin Çin Halk Cumhuriyeti'ne zorla iade edilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu yönündeki haberlere cevaben şu açıklamayı yaptı: "Görünüşe göre Çin Komünist Partisi, Tayland hükümetine uzun süredir ülkede bulunan Uygur mültecilerin zorla iade edilmesi için baskı yapıyor. Bu mülteciler, iade edildikleri takdirde Çin Komünist Partisi'nin ellerine teslim edilerek hapsedilecek, işkence görecektir ve zorla çalıştırma kamplarına gönderilecektir. Eğer Tayland bu baskılara boyun eğerse, yalnızca İşkenceye Karşı Sözleşme'yi ihlal ederek uluslararası yükümlülüklerini çiğnemekle kalmayacak, aynı zamanda bu eylem, Trump Yönetimi ve CECC'nin eski başkanı olan, Uygur insan hakları konusunda yakından çalıştığım Dışişleri Bakanı adayı Marco Rubio tarafından olumsuz karşılanacaktır. "Mültecilerin zorla iadesi, Uygurların Çin Komünist Partisi'nin Doğu Türkistan'daki zorla çalıştırma kamplarına gönderilme ihtimali göz önüne alındığında, Tayland'ın insan ticaretiyle mücadeledeki çabalarına da büyük bir gölge düşürecektir. Tayland, İşkenceye Karşı Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerine uymalı ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (UNHCR) bu mültecilere derhal erişim sağlamalıdır."

TAYLAND HÜKÜMETİNE TEPKİLER BÜYÜYOR

Ayrıca Parlamentolararası İttifak (IPAC) ve 130 Akademisyen, Tayland Hükümeti'ni, 48 Uygur'u Çin'e iade etmemeye ve onların güvenli bir şekilde üçüncü bir ülkeye geçişine izin vermeye çağırdı. "Aksi olursa ilişkilerin tüm boyutlarını olumsuz yönde etkileyecektir."

Tayland'ta gözetim altında tutulan 48 Uygurun Çin'e geri gönderileceği riskinin artmasından sonra 19 Ocak

2025 tarihinde, demokratik ülkelerden parlamenterlerin oluşturduğu Çin ile ilişkilere odaklanan Çin'le ilişkiler Parlamentolararası İttifakı (IPAC), Tayland'taki Uygurların Yakın Zamanda Çin'e İade Edileceğine Dair Raporlar Hakkında başlıklı açıklama yayımladı.

IPAC'ın açıklamasında şu ifadeler kullanıldı: "Eğer Tayland Hükümeti, uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini açıkça ihlal ederek 48 Uygur tutukluyu Çin'e iade ederse, bu durum Tayland'ın uluslararası toplum nezdindeki itibarı üzerinde büyük bir etki yaratacak; ikili ve çok taraflı ilişkilerin tüm boyutlarını olumsuz yönde etkileyecektir. Tayland Hükümeti'ne, bu tutukluların gecikmeden güvenli bir şekilde üçüncü bir ülkeye geçişine izin vermesi çağrısında bulunuyoruz."

BM MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERİ'NE ÇAĞRI

New York Times'in Kasım Ayında yayımladığı, Çin'deki zulümden kaçtıktan sonra on yılı aşkın bir süredir Tayland'ta hapiste tutulan 48 Uygur'un hayati tehlikeye altında olduğunu bildiren raporundan sonra, IPAC, Dünya çapında 26 parlamentodan 50'den fazla milletvekilinin imzasıyla BM Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi'ye mektup yazarak müdahale çağrısında bulunmuştu.

130 AKADEMİSYEN UYGURLAR İÇİN ÇAĞRI YAPTI

Farklı ülkelerden 130'dan fazla akademisyen, Tayland yetkililerine tutuklu bulunan Uygurları Çin'e geri göndermemeleri için çağrıda bulundu. Onlara güvenli bir liman verilmesi gerektiğini vurguladı.

Sheffield Üniversitesi öğretim üyesi David Tobin başta olmak üzere grup akademisyen ve araştırmacı 14 Ocak 2024 tarihinde, Tayland'da tutuklu bulunan 48 Uygur mültecisinin güvenliğiyle ilgili endişelerini dile getiren bir bildiri yayımladı. 17 Ocağa kadar, çeşitli ülkelerden bu bildiriyi destekleyip imza atan akademisyen ve araştırmacıların sayısı 130'u geçti.

Araştırmacılar, bu kişilerin Çin'e deportasyonu durumunda büyük bir zulme uğrayacaklarını ve Tayland'ın uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiğini vurguladı.

Tayland Başbakanı Paetongtarn Shinawatra ve Dışişleri Bakanı Maris Sangiampongsa gibi üst düzey siyasilere yönelik olarak kaleme alınan bildiriye, Tayland'ın uluslararası hukuk gereği bu kişileri Çin'e geri göndermemesi ve onların güvenliğini sağlaması gerektiği ifade ediliyor.

Tayland'daki göçmenlik merkezinde tutulan Uygurlar, 2013 ve 2014 yıllarından bu yana zor koşullarda tutuklu bulunuyor. Çin'e geri gönderilmeleri halinde ciddi insan hakları ihlalleri ile karşılaşacakları belirtiliyor. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ve uluslararası insan hakları örgütleri, bu kişilerin üçüncü bir ülkeye güvenli bir şekilde yerleştirilmeleri gerektiğini savunuyor.

Uluslararası toplumu harekete geçirmeyi amaçlayan bu açıklama, Tayland'ın Uygur mültecilerinin yaşamalarını tehlikeye atmadan, güvenli bir çözüm üretmesi çağrısında bulunuyor.

BM'DEN UYGURLARLA İLGİLİ AÇIKLAMA

BM uzmanları Tayland'ı, 48 Uygur'un Çin'e göndermekten kaçınmaya çağırdı. Tayland'ta insanlık dışı gözaltı koşulları nedeniyle 2 çocuk dahil 5 Uygur'un öldüğünü belirterek, insani muamele, tıbbi bakım ve sığınma prosedürleri çağrısında bulundular. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiserliği 21 Ocak 2025 tarihinde, Tayland'da Çin'e geri gönderilme riskiyle karşı karşıya kalan 48 Uygur'un durumuyla ilgili bir açıklama yayınladı. Açıklamaya göre, BM uzmanları 21 Ocak 2025'te yaptıkları açıklamada, Tayland'ın 48 Uygur'u Çin Halk Cumhuriyeti'ne olası transferini derhal durdurması gerektiğini, grubun geri gönderilmeleri halinde işkence veya diğer zulmaneye, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele görme riski altında olduğunu belirtti. "Çin'deki Uygurlar yapılan muamele açık bir şekilde belgelenmiştir" diyen uzmanlar, "İşkenceye geri göndermeme konusundaki uluslararası yasağın ihlali nedeniyle telafisi mümkün olmayan zarar görme riski altında oldukları konusunda endişeliyiz," ifadelerini kullandı. Uzmanlar "Geri göndermeme yasağı, işkence veya diğer zulmaneye, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele riskinin bulunduğu bir ülkeye herhangi bir şekilde geri gönderilmeyi veya transferi yasaklar" diye hatırlattı.

Ancak Bütün bu tepkilerin sonucunda Tayland'da 12 yıldır geri gönderim merkezinde tutulan 48 Uygur Türkü, özgürlüklerine kavuşarak Türkiye'deki aile ve

akrabalarıyla bir araya gelmeyi beklerken, Çin'e iade edilme tehdidi halen sürmektedir.

En son Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği konu hakkında basın açıklaması yayımlayarak şu hususlara değindi.

"Tayland Büyükelçisi ve Tayland Savunma Bakanı'nın "Uygurları Çin'e iade etmiyoruz" şeklindeki açıklamalarına rağmen, Tayland Hükümeti'nin yakın zamanda Çin'e gerçekleştireceği ziyaret nedeniyle bu tehlikenin ortadan kalkmadığı ve Uygur Türklerinin her an Çin'e iade edilebileceği yönündeki endişeler giderek artmaktadır.

Çin'e iade edilmeleri durumunda, 48 Uygur Türkü'nün ciddi insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya kalacağı ve hayatlarının tehlikeye gireceği uluslararası insan hakları kuruluşları tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Çin'in Doğu Türkistan'da Uygur Türklerine yönelik sistematik baskı ve soykırım politikaları dikkate alındığında, bu iade uluslararası hukuka ve insani değerlere aykırıdır.

Bu bağlamda, İslam dünyasının ve mazlum halkların umudu olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dan ve Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan'dan, Tayland'da tutuklu bulunan 48 Uygur Türkü'nün Türkiye'ye getirilerek aileleriyle kavuşturulmaları için acil bir diplomatik girişim başlatmalarını talep ediyoruz.

Türkiye, tarih boyunca mazlumların yanında yer almış ve insan hakları ihlallerine karşı sesini yükseltmiştir. Bu bağlamda, Tayland hükümeti nezdinde yapılacak etkili girişimlerle, 48 Uygur Türkü'nün kurtarılması mümkün olacaktır.

İslam dünyasını, uluslararası insan hakları kuruluşlarını ve vicdan sahibi tüm insanları, Tayland'daki Uygur kardeşlerimiz için harekete geçmeye ve seslerini yükseltmeye davet ediyoruz."

UYGURLARIN ÇİN'E İADE KARARI DURDURULDU!

Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği (UDTSB) Başkan Yardımcısı Nurmuhammed Turkistani ve Genel Sekreteri Abdureşid Eminhaci 27 Ocak Gününden itibaren Tayland Şeyhul İslam ofisinin Tayland'da başlattığı Sivil Diplomasi çalışmasında Tayland Şayhul İslam'ı Arun Boonchom ile görüşmeler gerçekleştirdi.

Görüşmelerde tüm Doğu Türkistan halkının talepleri ve Tayland Müslümanlarının uzun yıllardır Tayland'daki 48 Uygur kardeşlerimize sunduğu desteklerine olan memnuniyetleri iletili. Gündeme gelen iade edilme konusunun tehlikesi, 2015 yılındaki facianın tekrar etmesinin insanlık suçu olduğu ve Dünya Müslümanlarının bu konudaki sorumlulukları üzerine konuşuldu.

ORTAK ÇALIŞMALAR MÜZAKERE EDİLDİ

Ziyaret süresince Birlik heyeti, devletin farklı ilgili kademeleri ile iletişime geçti ve önemli adımlar atıldı. Ziyaret esnasında Tayland Ulusal İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Dr. Suchart ile de görüşme yapılarak, konu değerlendirildi ve 48 Uygur Türkü'nün üçüncü ülkeye transfer edilmesi ve Tayland'daki müdürlerin de tüm insanı haklarından yararlanabilmeleri hususundaki talepler iletili, ortak çalışmalar müzakere edildi.

Çalışmalarımız süresince Tayland'da, iade edilme ihtimalinin hükümet gündeminde olmadığı ve 28 Ocak günü Tayland senatosunda bu konunun müzakereye konularak, iade edilmeme yönünde kararın onanması gelişmeleri gerçekleşti.

10 Ocak'ta açlık grevine başlayan 48 Uygur Türkü, gelişmeler üzerine açlık grevini bugün itibarıyla 20.gününde sona erdirmeye kararı almıştır. Grev, Tayland'daki Uygur Türklerinin kurtarılmaya sürecinde meşru ve doğru sivil diplomasi yolunun açılması için önemli kazanımlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

İHH'DAN BİR HEYET YETKİLİLERLE GÖRÜŞTÜ

Bilgilere göre, Türkiye ve dünyanın bir çok ülkesinde sunduğu üstün hizmetleriyle tanınan insanı yardım kuruluşu olan İHH, Tayland'daki Uygurlar için büyük

çaba sarf ediyor, ilgili Tayland bakanlarıyla görüşerek Uygur Türklerinin taleplerini iletti.

İHH Görüşme Komisyonu Başkanı Sayın Abdullah Altay, bugün kişisel sosyal medya "X" hesabında paylaştığı mesajında, yapılan görüşmeler sonucunda Tayland'a Uygurların Çin'e iade edilmeyeceğine dair garanti verildiğini ve Bu konudaki çabalarını sürdüreceğini ifade etti.

Ayrıca Komisyonun Tayland İslam Şeyhi Arun Boonchom ile de görüştüğü ve ilgili yardımların ulaştırılması konusunda mutabakata varıldığı bildirildi.

48 UYGUR'U GAZZE'DEKİ TAHLİYE KURTARDI

Tayland, 48 Uygur Türkünü Çin'e iade etmekten son anda vazgeçti. Bunda İHH'nın ince diplomatik çabaları etkili oldu. İHH Müzakere Heyeti, Taylandlı yetkililere, Gazze'de esir tutulan Tayland vatandaşlarının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çabasıyla serbest kaldığını hatırlatıp, "Biz sizin vatandaşlarınıza sahip çıktık, size de bu Müslüman Türklere sahip çıkmak yakışır" dedi. Vize ihlali gerekçesiyle 2015'ten bu yana Tayland'da geri gönderme merkezinde bulunan 48 Uygur Türkünün Çin'e iadesi, insani diplomasi ile engellendi. İade süreci İHH İnsani Yardım Vakfı'nın diplomasi heyetinin Tayland'da yürüttüğü çalışmalar sonucu durdu. İHH Müzakere Heyeti Başkanı Abdullah Altay, Tayland'da birçok yetkili ile görüşüp, olası iade halinde bu kişilerin hayatlarının tehlikeye gireceğini, ciddi insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya kalınacağını iletti. Altay, yetkililere "bu insanların Çin'e gönderilmeleri halinde idam edileceklerini" söyledi.

SİZE SAHİP ÇIKMAK YAKIŞIR

Gazze'de esir tutulan Tayland vatandaşlarının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çabasıyla serbest bırakıldığını hatırlatan Altay, "Onlara, 'Biz sizin vatandaşlarınıza sahip çıkarken, bu Müslüman Türklere sahip çıkmak da size yakışır' dedik. Yetkililer o anda bu girişimi durdurdular" dedi. Hamas, Kasım 2023'te Erdoğan'ın ateşkes çabalarına karşılık 4 Taylandlı rehineyi bıraktığını açıklamıştı. Tayland makamlarına

teşekkür eden Altay, “Bu teyidi aldıktan sonra geri gönderme merkezinde 18 gündür açlık grevi yapan kardeşlerimize haber gönderdik. Sabah itibarıyla grevlerini sonlandırarak yemek yemeye başladılar” diye konuştu.

TÜRKİYE’YE GELMEK İSTİYORLAR

Altay, 12 yıldır hapisane şartları altında tutulan Uygur Türklerinin Türkiye’deki yakınlarına kavuşmak ve Çin’e iade edilme korkusundan kurtulmak istediklerini söyledi. Türkiye’nin Uygur Türklerine kapısını açacağına inandıklarını aktaran Altay, “Gözetim altındaki Uygur Türkleri de Türkiye’ye gele-

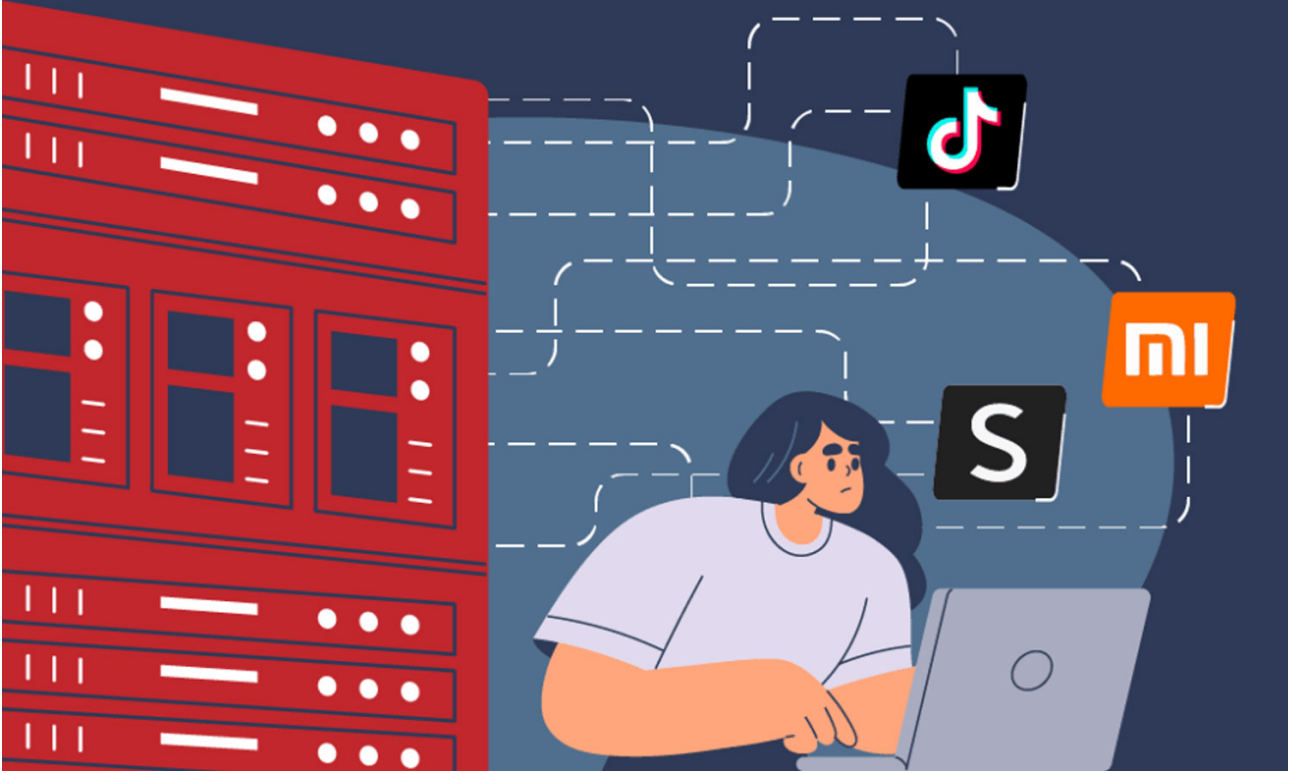
bilmek için yetkili makam-lardan yardım bekliyor” dedi.

İLGİLİ HABERLER: NE OLMUŞT?

2013-2014 yıllarında Çin zulmünden kaçarak Tayland sınırlarını yasadışı geçtiği gerekçesiyle 350 Uygur Türkü tutuklanmıştı. 2015 Yılında bu insanlardan 175’i kadın ve çocuk olmak üzere yarısı, Türkiye’nin girişimiyle kurtarılacak ülkeliye getirildi. Ancak 109 Uygur erkeği ise başlarına siyah çuval geçirecek Çin’e iade alındı. Akibetleri bilinmiyor. 2023 yılında ise bazıları sağlıksız şartlar altında hayatını kaybetti. Geriye kalan 48 kişi, bugün hâlâ Tayland polisi tarafından suç isnat edilmeksizin kötü şartlar altında Ban Kong’ta tutuluyordu.

Avrupa'dan Çin'e Dava Yağmur!

Avrupa'daki beş ülke, **TikTok** ve diğer Çin menşeli uygulamaların kişisel verileri yasa dışı yollarla **Çin'e aktardığı gerekçesiyle dava açtı. Ayrıca AB, Çin'i Dünya Ticaret Örgütü'nde dava etti.**

AB, Çin'in uygulamaya koyduğu yeni telif oranları nedeniyle Dünya Ticaret Örgütü'nde dava etti.

Avrupa Birliği, Çin'in yüksek teknoloji patentleri için telif oranlarına ilişkin kurallarına karşı Pazartesi günü Dünya Ticaret Örgütü'nde (DTÖ) yeni bir dava açtı.

AFP haberine göre Avrupa Komisyonu, Çin'i, Avrupalı yüksek teknoloji şirketlerine baskı yaparak ücretlerini düşürmeye çalışmakla suçladı. AB, Çin'in, mahkemelerinin dünya çapında telif oranlarını belirlemesine izin vererek, AB şirketlerini kendi firma-

larına bu teknolojilere daha ucuz erişim sağlamaya zorladığını iddia etti.

AB Ticaret Komiseri Maros Sefcovic, "AB'nin canlı yüksek teknoloji endüstrilerinin adil ve eşit şartlarda rekabet edebilmesine izin verilmeli. Böyle bir durum söz konusu olmadığında, Komisyon haklarını korumak için kararlı adımlar atar". dedi

Bu durum, Pekin ile Brüksel arasında uzun süredir devam eden, iki ülkenin birbirini haksız uygulamalarla suçladığı ve bir dizi misillemede bulunduğu çekişmeye bir yenisini daha ekliyor.

AB geçen yıl Çin'de üretilen elektrikli otomobillere ağır tarifeler koydu. Buna karşılık Pekin, Avrupa'nın bazı gıda ürünlerine yönelik AB sübvansiyonlarına yönelik soruşturmalar başlattı.

Son meydan okuma, malların belirli bir standardı karşılamasını sağlayan teknolojileri koruyan standart temel patentler etrafında dönüyor.

AB'ye göre, özellikle telekom sektöründe olmak üzere Avrupa'daki şirketler bu tür patentlere sahip.

ÜZÜNTÜ DUYDUK

Pekin yönetimi ise AB'nin DTÖ'de bu yeni meydan okumayı başlatma kararından "üzüntü duyduğunu" söyledi.

Pekin Ticaret Bakanlığı yaptığı açıklamada, "Çin, DTÖ kurallarına ve katılım taahhütlerine sıkı sıkıya bağlı kalarak, fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin mevzuatı ve yaptırımları sürekli olarak iyileştirmektedir. Çin meşru hak ve çıkarlarını kararlılıkla koruyacaktır" dedi.

Dava, Brüksel'in Pekin'i, yüksek teknoloji patentlerine sahip AB'li kişilerin fikri mülkiyetlerini korumak için Avrupa mahkemelerine başvurmasını engellemekle suçladığı 2022'de başlatılan bir diğer davayla ilgili.

Çin, ABD'den sonra AB'nin mallar için ikinci büyük ticaret ortağı. Komisyona göre, ikili ticaret 2023 yılında 739 milyar euroya (762 milyar dolar) ulaştı.

5 AVRUPA ÜLKESİNDEN ÇİNE DAVA

Öte yandan Avrupa'daki beş ülke, TikTok ve diğer beş Çin menşeli uygulama hakkında şikâyetle bulunarak, bu uygulamaları kişisel verileri yasa dışı bir şekilde Çin'e aktarmakla suçladı. 17 Ocak tarihli bir habere göre, bu ülkelerin kullanıcıları TikTok, Xiaomi, Shein, AliExpress, Temu ve WeChat gibi uygulamaların Avrupa kullanıcılarının verilerini Çin'e yasa dışı yollarla gönderdiği gerekçesiyle resmi başvuruda bulundu.

Avusturya merkezli Noyb adlı bir sivil toplum kuruluşunun avukatı, Avrupa vatandaşlarının kişisel verilerinin Çin'e aktarılmasının açıkça yasa dışı olduğunu ve bu durumun derhal durdurulması gerektiğini belirtti.

Dava, bireyler tarafından başlatılmış olup, Noyb aracılığıyla ilgili ülkelerin veri koruma kurumlarına sunuldu. Avrupa Birliği yasalarına göre, kişisel veriler yalnızca hedef ülkenin veri koruma standartlarına zarar vermemesi koşuluyla Avrupa dışına aktarılabilir.

Söz konusu davada, Çin'in bu uygulamalar üzerinden kişisel verileri topladığı, kamuoyunu etkilediği, izleme faaliyetlerinde bulunduğu ve zorla çalıştırmaya yol açtığı iddiaları dikkat çekiyor.

**DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ**
شەرقىي تۈركىستان ئاخبارات ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى
تەڭرىتاغ ئاپتونوم رايونى ئاخبارات ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى
EAST TURKISTAN PRESS AND MEDIA ASSOCIATION

DOĞU TÜRKİSTAN'DA NELER OLUYOR?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?...

Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşayan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçek dışı bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler...

 [istiqlal.turkce](https://www.facebook.com/istiqlal.turkce)

 [IstiqlalTurkce](https://twitter.com/IstiqlalTurkce)

 [istiqlal_turkce](https://www.instagram.com/istiqlal_turkce)

 [TürkistanTV2](https://www.youtube.com/TurkistanTV2)

 Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dükkan 2 Sefaköy Küçükçekmece İSTANBUL

 +90 212 540 31 15

 info@turkistanmedia.com

www.turkistanpress.com